

KONSTPOLICY FÖR ESLÖVS KOMMUN

Konstpolicyn ligger till grund för Eslövs kommuns arbete med offentlig konst. Den visar på kommunens riktning och ambition inom området.

Ett konstverk i en offentlig miljö bidrar till en plats karaktär och identitet. Konstverket är tillgängligt för alla och kan bjuda in till reflektion och samtal, och betraktare i alla åldrar tar till sig konst på sina egna sätt. I sin deklaration om de mänskliga rättigheterna framhåller FN i artikel 27 att ”var och en har rätt att fritt delta i samhällets kulturella liv, att njuta av konst samt att få ta del av vetenskapens framsteg och dess förmåner”. Att konst ska vara en självklar del vid utformningen av vår offentliga miljö är idag också ett mål i politiken för området Gestaltad livsmiljö:

Att gestalta en hållbar livsmiljö handlar om att organisera komplexa och ibland motstridiga intressen till en helhet. Arkitektur, form, design, konst och kulturarv fungerar därmed som verktyg för formandet av livsmiljön och har en betydande roll i att hitta lösningar på samhällets utmaningar.¹

Sedan 1937 har enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer tillämpats i Sverige. Enprocentsregeln innebär att minst en procent av budgeten i ny-, om- och tillbyggnationer av fastigheter och offentliga miljöer ska gå till konstnärlig gestaltning. Enprocentsregeln är ett sätt att kvalitetssäkra sin konstpolitik och erbjuda invånarna professionell konst och kultur. Det finns ingen lag eller förordning som föreskriver hur och när den ska tillämpas men allt fler kommuner och regioner använder sig av regeln.

¹ Politik för gestaltad livsmiljö (Prop. 2017/18:110)

Syfte

Syftet med denna konstpolicy är att peka ut en långsiktig och kommungemensam riktning för den offentliga konsten, en viljeriktning hur konsten ska vara en del av samhället. Den ska också bidra till att samordna och utveckla arbetet med konsten i Eslövs kommun. Policyn förtydligar ansvarsfördelning och är ett stöd för vilka prioriteringar som ska göras. Konstpolicyn fastställer även hur den övergripande processen rörande inköp, drift och underhåll ska se ut.

Kulturpolitiken i Eslövs kommun använder principen om ”armlängds avstånd” och ska inte detaljstyra kulturens innehåll. Den konstnärliga friheten är en förutsättning för att kulturella uttryck ska vara en viktig kraft i demokratin.

Ansvarsfördelning

Den offentliga konsten ägs av kommunstyrelsen, men kultur- och fritidsnämnden har ett övergripande ansvar att köpa in och förvalta den.

Vad gäller kontinuerlig drift är det antingen miljö- och samhällsbyggnadsnämnden eller servicenämnden som är ansvariga.

Att göra en professionell skadeinventeringen av konsten och ta fram en långsiktig underhållsplan (konservering, restaurering och större reparationer) ansvarar kultur- och fritidsnämnden för.

För mer detaljerad ansvarsfördelning i arbetet med den offentliga konsten, se ”Rutiner för upphandling av konstnärlig gestaltning i offentlig miljö”.

Begreppsförklaring: fast konst och lös konst

Policyn gäller genomgående konst av professionella konstnärer, det vill säga personer som har en konstutbildning och som är yrkesverksamma. Den behandlar två typer av offentlig konst: fast konst och lös konst. Med fast konst avses permanenta verk som integreras i byggnader, parker eller andra offentliga platser. Med lös konst menas konstverk som kan flyttas, som hängs upp eller placeras i byggnader, till exempel målningar, fotografier och mindre skulpturer. Den lösa konsten placeras i första hand i verksamhetslokaler och offentliga lokaler dit allmänheten har tillträde. I mån av tillgång kan den också placeras i personalrum eller enskilda arbetsrum.

Konstsamlingen

Eslövs kommuns konstsamling ska spegla en mångfald av konstnärliga uttryck och konstnärskap, vilket har betydelse för vilken typ av berättelser och perspektiv som gestaltas. Samlingen ska innehålla både aktuella och historiska verk för att spegla konsten genom olika tider. Vid nyinköp tas, utöver detta, också hänsyn till de punkter som återfinns under rubriken ”Konstprojektgruppens principer”.

Årlig konstbudget

Lös konst: Budget för inköp av lös, offentlig konst antas årligen av kommunfullmäktige inom kommunens ordinarie budgetprocess, och ligger under kultur- och fritidsnämnden. Utöver detta antas även varje år en budget av kultur- och fritidsnämnden för mindre, löpande kostnader kopplade till den lösa konsten, till exempel inramningar eller skyltar. Kultur- och fritidsnämnden är också den nämnd som ansvarar för inköp av den lösa konsten. Inköp av lös konst ska företrädesvis göras från professionella

konstnärer via konstmuseer, konsthallar, gallerier eller konstnärerna själva.

Fast konst: Budget för den fasta, offentliga konsten genereras med hjälp av enprocentsregeln som riktmärke. I Eslövs kommun innebär detta att runt en procent av kommunens totala investeringsram för ny-, om- och tillbyggnad av lokaler och offentliga miljöer avsätts för offentlig konst.

Kommunfullmäktige beslutar årligen om denna summa. I kommunens flerårsbudget ryms innevarande år och tre år framåt. Framförhållning är avgörande i arbetet med fast konst. Budgeten för konstinköp ligger under kultur- och fritidsnämnden. Budget för drift och underhåll ligger under respektive driftsansvarig nämnd.

Se Bilaga 1 för vad som ska ingå i ett konstprojekts budget.

Drift och underhåll

Kommunfullmäktige beslutar årligen om medel för drift och underhåll av konsten. Detta sker inom ordinarie budgetarbete vid den förvaltning som har ansvar för drift eller underhåll av konsten, och gäller för både nyinköp och befintliga verk.

Budgetar för drift och underhåll är en förutsättning för att Eslövs kommun ska kunna investera i konst. För nyinköpta konstverk lyfts medel för drift in i kommunens övergripande budgetarbete så snart det finns en skötselbeskrivning att utgå ifrån.

Konstråd

Konstrådets uppgift är att, efter antagen budget, ta fram förslag till kommande års satsningar på fast konst, det vill säga geografisk plats och

fördelning av medel. Fördelningen behöver inte göras proportionerligt utifrån byggprojektbudget per objekt, utan sker utifrån konstsamlingens och kommunens behov i sin helhet, vilket också kan innebära att konstverk köps in till ett område som inte ingår i något byggprojekt. Detta för att till exempel främja konstsamlingens bredd eller geografiska spridning. Det är förvaltningscheferna för samtliga förvaltningar som utser en till två representanter (tjänstepersoner) var till Eslövs kommuns konstråd, och ansvarar för förvaltningens deltagande. Kultur och Fritids förvaltningschef utser också en ordförande (tjänsteperson) till rådet. Projektledarna för kommande års större byggprojekt ska också närvara vid konstrådets möte för att presentera kommande projekt. I annat fall ansvarar respektive förvaltningsrepresentant för att göra detta.

Konstrådet kan vid behov vara rådgivande i övriga kommunövergripande konstfrågor och kan komma att sammankallas vid behov.

Konstprojektgrupp

Efter kultur- och fritidsnämndens beslut om fördelning av budget per geografiskt område sätts en konstprojektgrupp ihop. Till skillnad från konstrådet är denna grupp bara engagerad i ett separat konstinköp.

Konstprojektgruppen består av representanter från Kultur och Fritid, eventuellt konstkonsult/extern konstkunnig, byggansvarig förvaltning och i de flesta fall representanter från verksamhet/målgrupp.

Konstprojektgruppens principer

Kultur och Fritid är sammankallande för konstprojektgruppen/-grupperna. Här diskuterar man fram underlag till ett konstprogram, beslutar om inköpsförfarande, tidplan, brukardelaktighet och så vidare.

Processen för inköp och gestaltning kan se olika ut, till exempel beroende på i vilken grad gestaltningen ska involvera målgrupper såsom boende eller skolelever, eller möta andra professionella områden, till exempel arkitekturen. Inköpsprocessen bör vara öppen och flexibel så länge som möjligt, för bästa resultat. Projektgruppen ska ta följande aspekter i beaktande inför ny konstnärlig gestaltning:

- Samverkan med miljö och arkitektur för platsen
- Estetiska, konstnärliga värden
- Mångfald/inkludering
- Brukarperspektiv
- Genomförande
- Säkerhet och trygghet
- Materialval och tekniska lösningar
- Konstverkets fysiska hållbarhet
- Drift- och underhållsaspekter
- Hur verket kompletterar konstsamlingen i sin helhet

Registrering och inventering av konst

All konst som ägs av Eslövs kommun registreras i ett digitalt system. Konsten inventeras regelbundet av Kultur och Fritid, med hjälp av konstansvariga på respektive förvaltning. Inom varje förvaltning är förvaltningschefen, om ingen annan utsetts, ansvarig för den konst som finns i förvaltningens lokaler. Konstansvarig på varje förvaltning ska meddela alla förändringar till Kultur och Fritid, till exempel flytt av konst, skador, stöld eller något annat.

Även konst som, på grund av stöld, försäljning, skada eller annan förlust, försvinner ur konstsamlingen ska finnas registrerad.

Utlån och förlust/skada

Utlån av lös konst till kommunens verksamheter sker genom Kultur och Fritid. Om något konstverk flyttas till en annan lokal eller blir stulet/skadat ska Kultur och Fritid kontaktas.

Tillfällig förvaring av fast konst

Då fast konst behöver flyttas, till exempel på grund av ombyggnad, ska flytt och tillfällig förvaring planeras och genomföras av byggansvarig förvaltning tillsammans med Kultur och Fritid. Konstverk som står kvar på platsen för byggnation ska skyddas innan byggnationen startar.

Gallring

Det är viktigt att ha ett levande konstbestånd, och därför är en viss fortlöpande gallring av konstsamlingen nödvändig. Den konst som kan komma i fråga för gallring kan bland annat vara den som är i behov av reparationer där kostnaderna för dessa överstiger verkets ekonomiska värde. Beslut om gallring tas av kultur- och fritidsnämnden. Innan beslut fattas kontaktas konstnär. Ett gallrat konstverk dokumenteras och behåller sitt registreringsnummer i databasen.

Försäkring

Konstverken är försäkrade och kommunledningskontoret ansvarar för kontakten med försäkringsbolag via kommunens försäkringsmäklare.

Tillgängliggörande

Vid varje fast konstverk ska finnas en skylt, som tas fram av Kultur och Fritid i samråd med konstnären.

Invigning genomförs då ett nytt fast konstverk färdigställts. Projektgruppen beslutar om vem som planerar och genomför invigningen.

Revidering

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för revidering av konstpolicyn vart fjärde år från antagandet år 2025, eller vid behov.

Bilaga 1

Budgetering av konstprojekt:

- Skissarvode
- Budget för konstnärens arbete (konstnärlig idé, arbetstid, material, produktionskostnader)
- Konstkonsult/konstkunnig
- Upphandling och annonsering
- Kommunikation
- Skyltar
- Besiktning
- Invigning
- Garantibesiktning